

Ключові слова: довірча власність, фідучія, забезпечення виконання зобов'язань, право власності, речові права.

Keywords: fiduciary property, fiducia, ensuring obligations fulfillment, ownership, real rights.

Омельчук Олександр Сергійович,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

НАПРЯМИ ВПЛИВУ ІТ-ПРАВА НА СУСПІЛЬНУ СВІДОМІСТЬ

Функціонування сучасного суспільства неможливо уявити без використання інформаційних технологій. Важливим елементом механізму правового впливу має бути стимулювання з боку держави використання інформаційних технологій людьми (електронний документообіг, заповнення електронних декларацій, правочини в мережі Інтернет, електронні звернення громадян тощо).

Вплив права на суспільну свідомість відображається на двох рівнях – рівні сприйняття права та рівні соціально-юридичних вчинків (поведінки). Саме з цими двома рівнями пов'язані різні напрямки впливу права. Формування в суспільній свідомості позитивного образу «віртуальних» відносин, їх захищеності та перспективності, доступності та зручності – переважна мета впливу ІТ-права в межах інформаційного напрямку впливу.

Ціннісно-орієнтаційний або аксіологічний напрям впливу ІТ-права формує в суспільній свідомості уявлення та закликає поважати цінності, що охороняються нормами ІТ-права. Особливістю є те, що в межах правового впливу ІТ-права об'єктивуються такі цінності, як інформація, приватність, самоідентифікація, що є не такими очевидними і не виходять напряму з людської природи. Вбудова притаманних інформаційному суспільству цінностей в існуючу систему правових цінностей – завдання, що стоїть перед ІТ-правом сьогодні.

Результатом психологічного впливу права стає формування образу права в усій сукупності елементів, що до нього включаються, та явищ, що з ним пов'язані.

На формування психологічної установки індивідуума щодо права впливає соціальна група та суспільство в цілому [2, с. 57]. В межах соціальної дійсності суспільство стратифікується за різними ознаками на групи без необхідності індивідам, що входять до соціальної групи бути навіть знайомими один з одним. Політичні, економічні, культурні процеси в суспільстві створюють

умови для формування групи, наділених окремим правовим статусом (електорат, масовий споживач тощо).

Трансформація суспільства за допомогою інформаційних технологій у «розумне суспільство» передбачає співіснування як старих (традиційних), так і нових (нетрадиційних) форм диференціації суспільства, які визначають спектр соціальних очікувань, вимог, послуг, робочих місць.

Розвиток інформаційних технологій стає каталізатором процесів стратифікації, з'являються віртуальні спільноти як нова форма соціальної організації в інформаційному просторі (учасники форумів та спільнот в соціальних мережах, підписники розсилок новин, читачі блогу тощо). Невідворотним є розподіл соціуму на нові «страти»: користувачів, творців технологій або персональних варіантів користування ними [1, с. 23].

Опосередкований вплив ІТ-права через групову правосвідомість до суспільної свідомості також має місце.

Культурний напрямок впливу ІТ-права покликаний підвищити загальний культурний рівень суспільства шляхом гармонічного впровадження новітніх технологій в життя, прилучення суспільства до досягнень сучасної цивілізації, використання останніх для підвищення інтелектуального, етичного, духовного рівнів розвитку суспільства в цілому.

Отже, ІТ-право задіює силу свого регулятивного та охоронного впливу, даючи оцінку вчинкам індивідів заохочуючи чи осуджуючи останні. Під впливом ІТ-права на суспільну свідомість розуміється не лише регулюючий вплив, а весь спектр впливу на формування нових та зміну старих цінностей, традицій та форм поведінки. ІТ-право і суспільна свідомість є взаємозалежними, адже ІТ-право є породженням і відображенням суспільної свідомості, в той час як ІТ-право впливає на подальші зміни в суспільній свідомості та формуванні правової культури в сфері інформаційних технологій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інформаційні технології як фактор суспільних перетворень в Україні: зб. аналіт. доп. / М. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк, Т. О. Ісакова; за заг. ред. Д. В. Дубова. – К. : НІСД, 2011. – 96 с.
2. Шаравара І.І. Правосвідомість як юридична категорія та її основні структурні елементи / І.І. Шаравара // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Право/ – 2015. – Вип. 33. – Т. 1. – С. 56–59.

Ключові слова: свідомість, суспільство, психологічний вплив, цінності, правова культура.

Keywords: consciousness, society, psychological influence, values, legal culture.

Орзів Юрій Геннадійович,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного Університету «Одеська юридична академія»,
приватний нотаріус*

НОТАРІАЛЬНА ТАЄМНИЦЯ – ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

В умовах постійних глобалізаційних процесів питання захисту інформації у будь-якому її вигляді набуває неабиякої значущості. Законодавство повинно відповідати потребам ринку і підтримувати ринкову економіку. Праву як достатньо ригідній, в порівнянні з динамічним ринком, сфері суспільних відносин все складніше встигати за ринковими процесами. Це призводить до того, що актуальне законодавство все частіше не відповідає потребам ринку.

Європейське приватне право розрізняє два основних шляхи генерування приватного права: кодова форма та побудова приватного права виходячи зі справ та конкретних ситуацій, та визначення загальних принципів емпірично та індуктивно аніж з апіорних концептів [1, ст. 16].

У нотаріальному процесі правовою конструкцією, що забезпечує, захист інформації та є умовою можливості існування такого захисту є концепт нотаріальної таємниці.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про нотаріат» (далі – Закон), нотаріальна таємниця – сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо [2].

За роки існування стаття 8 Закону зазнала значних змін та доповнювалась 10 разів, при чому з 2012 року фактично кожного року включаючи поточний, 2019 рік. Так можна спостерігати спроби законодавця зробити адекватним законодавче регулювання питання нотаріальної таємниці виходячи з постійних змін та реформування інших сфер законодавства України.

Увага законодавця до питань нотаріальної таємниці є об'єктивно зумовленою. Натомість цю увагу та її результати не можна визнати адекватними існуючим потребам. Стаття 8 Закону наразі нагадує клаптикову ковдру з різних понять та акцентів, що в ній робляться. Спроби законотворця